

Dato: 28.1.2021

Meld. St. 13 Klimaplan for 2021–2030

Innspill på åpen høring fra Nelfo

Nelfo takker for anledningen til å gi våre innspill til behandlingen av Meld. St. 13 Klimaplan for 2021–2030 (Klimaplanen).

Nelfo støtter Klimaplanens ambisjonsnivå og mål om utslippskutt. Vi er således positive til etableringen av et utslippsbudsjett for ikke-kvotepliktige sektorer. Vi er også fornøyd med at meldingen i stor grad vektlegger mulighetene for verdiskaping og fremtidig sysselsetting som kan knyttes til realiseringen av Norges klimamål.

For at Norge skal kunne utnytte mulighetene som ligger i grønn fremtidig verdiskaping må det lønne seg å investere i klimavennlige løsninger. Således støtter vi meldingens plan om et grønt skatteskifte. Særlig viktig er det at CO₂-avgiften økes betraktelig. Avgifter på utslipp fungerer som en effektiv og teknologinøytral katalysator for utslippsfrie løsninger på tvers av alle sektorer.

Vi savner dog en ytterligere konkretisering av øvrige virkemidler og rammevilkår som vil være nødvendige for å holde utslippsbudsjettet. Klimaplanen er mest konkret på rammevilkår for transport, men selv her mangler vi et strategisk rammeverk som vil sikre at vi får på plass nødvendige investeringer i elektrisk infrastruktur. Vi savner også en redegjørelse for ambisjoner knyttet til energieffektivisering og egenproduksjon av strøm sammen med potensialet for verdiskaping og sysselsetting som ligger i å levere klimaløsninger til sluttbrukermarkedet.

I det følgende utdyper vi disse to innspillene ytterligere.

Vi trenger en nasjonal elektrisk transportplan

Klimaplanen identifiserer store muligheter for utslippsreduksjoner og verdiskaping knyttet til elektrisk transport. Klimaplanen viser også til en rekke virkemidler som vil kunne bidra til at potensialet realiseres, herunder gunstige avgiftsvilkår for utslippsfrie transportløsninger, bruk av forskningsmidler, krav i offentlige anskaffelser, samt økonomisk støtte gjennom Enova.

Nelfo etterlyser imidlertid en større grad av struktur i det politiske rammeverket knyttet til elektrifisering av transportsektoren. Som Klimaplanen også refererer til, er elektrifisering av transport omtalt i mange andre offentlige planer og stortingsmeldinger. Eksempelvis er elektrisk sjøtransport et viktig tema i stortingsmeldingen om morgendagens maritime næring, Handlingsplanen for grønn skipsfart fra 2019, kommende stortingsmelding om Nasjonal transportplan (NTP) 2022–2033 og kommende stortingsmelding om langsiktig verdiskaping fra norske energiresurser. Ingen av disse dokumentene evner å fange opp helheten rundt muligheter, utfordringer, mål og virkemidler tilknyttet elektrisk maritim transport. Når deler av samme tema blir behandlet i så mange ulike stortingsmeldinger og handlingsplaner, øker risikoen for at virkemiddelbruken blir uoversiktlig, uforutsigbar, usystematisk og lite målrettet. Videre risikerer vi at virkemidlene ikke alltid vil treffe de reelle barrierene, noe som kan trenere utviklingen av næringskjeder innen elektrisk transport i Norge.

Etter vår mening representerer manglende tilgang til nødvendig infrastruktur den største barrieren mot å utvikle hjemmemarkedet for elektrisk transport. Også Klimakur 2030 nevner spesielt utfordringer knyttet til manglende ladeinfrastruktur (både innen veitransport og marin sektor), samt behovet for nettinvesteringer på alle nettnivå. I likhet med Klimakur 2030 er også vi i Nelfo særlig bekymret over den lange tiden det vil ta for å få de nødvendige investeringene på plass.

Norge skal nå for aller første gang bygge ut de elektriske føringsveiene som skal betjene transportsektoren i all overskuelig fremtid. Det innebærer at det må gjøres tilgjengelig tilstrekkelig nettkapasitet, samt at alle havner og transportkorridorer gjøres ladeklare.

Infrastrukturen må på plass før eller senere dersom Norge skal bli et lavutslippssamfunn. Jo tidligere vi får på plass infrastrukturen, dess bedre forutsetninger har norske bedrifter for å utvikle eksportrettede produkter og tjenester til et globalt marked.

Nelfo anbefaler derfor at Stortinget ber regjeringen utforme en nasjonal elektrisk transportplan. Et slik plan bør inneholde et nasjonalt kart for nødvendig infrastruktur til fremtidig elektrisk kysttransport og elektrisk landtransport. Planen bør også adressere kjente utfordringer tilknyttet finansiering av infrastrukturen og potensielle disinsentiver i den økonomiske reguleringen av nettforetak, herunder regler for nettarifffering og anleggsbidrag.

Vi må utnytte mulighetene i som ligger i klimaløsninger hos sluttbrukerne

Nelfo mener at Klimaplanen undervurderer den potensielle utfordringen som ligger i en fremtidig anstrengt kraftbalanse. NVEs enkle langtidsanalyse av fremtidig kraftbalanse står i sterk kontrast til eksempelvis Statnetts beregninger av fremtidig kraftbehov i et fullelektrisk Norge. Ifølge Statnett vil vi få en økning i kraftforbruket på 30-50 TWh dersom vi skal erstatte det meste av dagens fossile energibruk med elektrisitet. Økt produksjon av kraft vil trolig utløse massive miljøinngrep og konflikter.

Nelfo er derfor skuffet over Klimaplanens manglende omtale av energieffektivisering og andre klimaløsninger hos husholdninger andre mindre energiforbrukere i sluttbrukermarkedet. Energieffektivisering, installasjon av solceller, samt installasjon av styringssystemer og batterier kan skape mange tusen arbeidsplasser både på kort og mellomlang sikt. Disse mulighetene fortjener derfor omtale i en Klimaplan som ønsker å utnytte potensialet for grønn konkurransekraft hos norske virksomheter.

Klimaplanens manglende vurderinger av potensialet i sluttbrukermarkedet står i sterk kontrast til vurderinger gjort av eksempelvis IEA og EU-kommisjonen. Vi opplever det slik at alle vestlige land, foruten Norge, setter sluttbrukerløsningene i sentrum av sine strategier for grønn omstilling og verdiskaping. I regi av EU-initiativet «Green Deal» skal 35 millioner bygninger renoveres de neste 10 årene, noe som vil skape 160 000 nye grønne arbeidsplasser. I IEAs «sustainable recovery plan» (2020) viser man til energieffektivisering som den viktigste kilden til utfasing av fossile brensler i verden, med et potensial på 5,4 millioner arbeidsplasser de kommende tre årene.

I praksis opplever vi dessverre at insentivene til både solstrøm og energieffektivisering i ferd med å svekkes betydelig i Norge. Enova er i ferd med å fase ut støtten til både energieffektivisering og egenproduksjon av strøm. Samtidig har Reguleringsmyndigheten for Energi (RME) foreslått nye nettariffer som reduserer insentivene i energieffektivisering ytterligere.

Nelfo anbefaler derfor at Stortinget ber regjeringen utforme en nasjonal handlingsplan for energieffektivisering. Videre anbefaler vi at Stortinget ber regjeringen revidere avtalen med Enova. Avtalen må sikre økt grad av energieffektivisering i yrkesbygg, samt at det må settes av minimum 500 millioner kroner til en rettighetsbasert ordning for energieffektivisering og egenproduksjon av strøm i husholdningene.

Vennlig hilsen

Nelfo

Andreas Strømsheim-Aamodt
Fagsjef næringspolitikk